

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.411.005.01.2015

R/15/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/15/003 Praktyki i staże w urzędach administracji publicznej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2013 r. do dnia zakończenia kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Violetta Nowak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93119 z dnia 9 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie (dalej: Starostwo lub Urząd), ul. 11 Listopada 83, 28-300 Jędrzejów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Starosta Jędrzejowski Edmund Kaczmarek (dalej: Starosta). (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W Starostwie stworzono warunki organizacyjno-administracyjne, umożliwiające realizację praktyk i staży oraz dokonywano naboru na praktyki i staże w sposób uwzględniający możliwości i potrzeby kadrowe Starostwa oraz lokalne potrzeby społeczne. Starosta wyrażał zgodę na organizację praktyk także wtedy, gdy względy organizacyjne czy specyfika realizowanych przez Starostwo działań, utrudniały pełną realizację zagadnień objętych programem tych praktyk.

W badanym okresie zorganizowano w Starostwie staże dla 57 osób bezrobotnych, na podstawie art. 53 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych⁴. Ponadto 17 uczniów szkół zawodowych odbyło w Starostwie praktyki zawodowe, na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁵. Zorganizowano także praktyki studenckie dla 19 osób oraz stworzono warunki do skutecznego zdobywania, doświadczenia zawodowego i podwyższania kwalifikacji zawodowych przez cztery osoby w ramach wolontariatu.

Starostwo właściwie zrealizowało zadania organizatora stażu, opisane w § 6 ust. 1 pkt 1-5 i 8-10 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, organizując, najczęściej półroczne, staże w zawodach administracyjnych. W Starostwie nie wykorzystano jednak możliwości dostosowania warunków realizacji tych staży do predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych oraz poziomu wykształcenia bezrobotnych, nie opracowano także adekwatnych programów stażu, wymaganych art. 53. ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia. Ponadto umowy i porozumienia, na podstawie których realizowano w Starostwie praktyki zawodowe uczniów i studentów nie zawsze zawierały wszystkie wymagane zapisy, umożliwiające ich właściwą realizację. Pięć umów nie zawierało elementów wymaganych § 7 ust. 3 pkt 7 i ust. 4 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, a trzy porozumienia wymaganych załączników.

¹ Do dnia 25 maja 2015 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dz. U. z 2015 r., poz. 149 ze zm., dalej: ustawa o promocji zatrudnienia.

⁴ Dz. U. Nr 142, poz. 1160.

⁵ Dz. U. Nr 244, poz. 1626.

W Starostwie nie zapewniono wszystkim stażystom i praktykantom wymaganych przepisami warunków pracy. Nie dopełniono obowiązku przeprowadzenia instruktażu ogólnego dla wszystkich studentów i uczniów (36 osób) odbywających praktyki, zgodnie z § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy⁶, a jedenastu praktykantów nie odbyło instruktażu stanowiskowego, wymaganego § 11 ust. 1 pkt 3 i ust. 5 ww. rozporządzenia. W badanym okresie nie przydzielono siedmiu stażystom odzieży i środków ochrony osobistej na zasadach przewidzianych dla pracowników Starostwa, niezgodnie z § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Ponadto większość osób odbywająca staże na stanowiskach administracyjnych nie uzyskała od Starosty upoważnienia do przetwarzania danych osobowych.

W Starostwie właściwie skorelowano programy praktyk z kompetencjami wydziałów, w których były realizowane, nie zapewniono jednak pełnej realizacji programu czterech praktyk uczniowskich. W badanym okresie nie sprawowano w Starostwie w pełni skutecznego nadzoru nad realizacją i dokumentacją staży i praktyk, co mogło wynikać m.in. z przyjętej organizacji opieki nad stażystami prowadzącej do nadmiernego obciążenia pracą opiekunów i niewykorzystania możliwości stosowania zachęt materialnych. Dwóch pracowników Starostwa sprawowało w tym samym czasie opiekę nad więcej niż trzema bezrobotnymi stażystami niezgodnie z § 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Ponadto siedmiu pracowników, pełniących funkcje opiekunów praktyk zawodowych uczniów nie zostało zwolnionych przez Starostę (nawet częściowo) od świadczenia pracy wynikającej z umowy o pracę, mimo że możliwość taką dawał § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu i nie przyznano im dodatku szkoleniowego przewidzianego § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia. Opiekunowie nie otrzymywali także od pracodawcy premii przewidzianej § 12 ust. 3 tego rozporządzenia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Nabór na praktyki i staże

Opis stanu
faktycznego

Organizowanie i koordynacja, realizowanych w Starostwie, staży oraz praktyk uczniów i studentów, należały w badanym okresie do zadań Wydziału Organizacji, Kontroli i Spraw Obywatelskich (dalej: OKSO), zgodnie z § 31 regulaminu organizacyjnego Starostwa⁷. Zadania te zostały włączone do zakresu obowiązków służbowych pracownika OKSO zatrudnionego na stanowisku inspektora do spraw osobowych i socjalnych.

(dowód: akta kontroli str. 5-76)

Starostwo złożyło w badanym okresie, do Powiatowego Urzędu Pracy w Jędrzejowie (dalej PUP), jako „organizator”⁸, 12 „Wniosków o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu dla osób bezrobotnych”. Wnioski złożone w 2013 r. i 2014 r. (po pięć wniosków) dotyczyły organizacji stażu dla odpowiednio 24 i 25 osób, w 2015 r., do czasu zakończenia kontroli, złożono dwa wnioski o organizację stażu dla trzech osób. Wszystkie ww. wnioski zawierały informacje wymagane § 1 ust. 1 pkt 1-4 i 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Jak wyjaśnił Andrzej Cygan naczelnik OKSO, przed złożeniem tych wniosków prowadzona była w Starostwie analiza możliwości i potrzeb poszczególnych wydziałów w zakresie realizacji staży, natomiast o skierowaniu określonych osób decydował PUP.

(dowód: akta kontroli str.498-523, 493)

W Starostwie, od stycznia 2013 r. do dnia zakończenia kontroli, rozpoczęły staże 54 osoby bezrobotne, ponadto trzy osoby kontynuowały staże rozpoczęte w 2012 r. Staże dwóch osób były współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki⁹.

⁶ Dz. U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.

⁷ Przyjęty uchwałą VI/42/2011 Rady Powiatu w Jędrzejowie z dnia 27 kwietnia 2011 r.

⁸ O którym mowa w art. 53 ust. 1 i 8 oraz art. 61a ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

⁹ W ramach Priorytetu VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” oraz Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej”.

W Starostwie najczęściej organizowano staże na stanowiskach administracyjnych (88% realizowanych w badanym okresie), w zawodach¹⁰ technik administracji (37 osób), technik prac biurowych (12 osób) i sekretarka (1 osoba), ponadto trzy osoby odbywały staż w zawodzie robotnika gospodarczego i cztery w zawodzie sprzątaczk biurowej.

W latach 2013-2015 odbywający staż w Starostwie stanowili odpowiednio 19% i 18% i 12% ogółu zatrudnionych pracowników. Jak wyjaśnił Starosta, *liczba osób dla których organizowano staże uwarunkowana była przede wszystkim potrzebami Urzędu wynikającymi z niedoboru obsady kadrowej (np. urlopy pracownicze, zasiłki chorobowe, itp.).*

(dowód: akta kontroli str. 89, 572-587, 701, 778)

W 2013 r. w Starostwie zorganizowano praktyki studenckie dla dziewięciu, a w 2014 r. dla 10 studentów, którzy byli zobowiązani do odbycia praktyk zgodnie z obowiązującymi programami nauczania na poszczególnych kierunkach studiów. W badanym okresie praktyki były organizowane najczęściej w lipcu i sierpniu (79% praktyk). Wśród praktykantów najwięcej osób studiowało na Politechnice Świętokrzyskiej w Kielcach (57% ogółu studentów odbywających praktyki w Starostwie). Byli to studenci studiów I stopnia na Wydziale Budownictwa i Architektury (siedem osób), Wydziale Elektroniki Automatyki i Informatyki (dwie osoby), Wydziale Inżynierii Środowiska, Geomatyki i Energetyki (jedna osoba) oraz Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego (jedna osoba). Ponadto praktyki studenckie odbyły w Starostwie dwie osoby studiujące na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach (dalej: UJK) na Wydziale Zarządzania i Administracji, dwie studentki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (dalej: AGH), z Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii oraz czterech studentów Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie (dalej: UR) z Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji oraz Wydziału Rolno-Ekonomicznego.

Tryb odbywania praktyk i dokumentowania ich przebiegu nie były jednolite dla badanej grupy, określały je bowiem uczelniane regulaminy praktyk studenckich¹¹. Realizacja praktyk odbywała się na podstawie umów lub porozumień podpisywanych między Uczelnią a Starostwem. Andrzej Cygan, naczelnik OKSO wyjaśnił: *studenci zgłaszają się najczęściej osobiście do Starostwa z kompletem dokumentów otrzymanych od opiekuna praktyk. Ogólna polityka Starostwa w zakresie przyjmowania praktykantów polega na pełnej otwartości na spełnienie potrzeb studentów, o ile tylko jest możliwa realizacja większości celów programowych. Jeśli zakres programowy praktyk mieści się w kompetencjach powiatu, Starostwo wyraża zgodę na odbywanie praktyk. Dotychczas nie było przypadku by Starostwo odmówiło komukolwiek miejsca na odbycie praktyki zawodowej.*

(dowód: akta kontroli str.205-206, 494)

W badanym okresie w Starostwie zorganizowano 19 praktyk dla 17 uczniów szkół zawodowych (dwóch uczniów odbywało praktyki dwukrotnie – w klasie drugiej i trzeciej technikum). Praktyki w Starostwie odbywali uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych (dalej: ZSP) nr 1 i nr 2 w Jędrzejowie oraz jedna słuchaczka Zaocznej Szkoły Policealnej „Cosinus” w Krakowie, która kształciła się w zawodzie technik administracji. Najwięcej zorganizowano praktyk dla uczniów klas drugich, w zawodzie technik ekonomista (70% wszystkich praktyk). Ponadto praktyki odbyło trzech uczniów w zawodzie technik informatyk i jedna uczennica w zawodzie technik hotelarstwa. W badanym okresie zorganizowano w każdym roku praktyki zawodowe dla sześciu lub siedmiu osób, a znacząca większość (90%) była zorganizowana w marcu i kwietniu.

Organizacja praktyk uczniów odbywała się na wniosek dyrekcji szkół (dotyczyło to tylko ZSP nr 1) lub samych uczniów. Julian Rymarczyk, wicedyrektor ZSP nr 2 wyjaśnił: *miejsc praktyk poszukują uczniowie, o ich wyborze decydują często względy dojazdu, czy rodzinne (...). Szkoła napotyka bardzo dużo trudności w zorganizowaniu dobrych praktyk dla uczniów (...). Brak zakładów pracy w Jędrzejowie, brak zachęt finansowych do przyjmowania uczniów, duże koszty dojazdu stanowią dodatkowe utrudnienie. Wyjaśniając szkolne zasady naboru*

¹⁰ Określonych w klasyfikacji zawodów, zgodnej z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2014 r., poz. 1145).

¹¹ Np. na Politechnice Świętokrzyskiej zarządzenie 31/06 Rektora Politechniki z 1 września 2006 r. ze zm.

uczniów na praktyki, [...] ¹² kierownik szkolenia praktycznego w ZSP nr 1 stwierdziła: *o miejscu praktyki nie decydowały oceny w szkole, tylko dowolny wybór uczniów*. Jak podkreślił naczelnik OKSO Andrzej Cygan, Starostwo nie stosowało limitów ograniczających przyjęcia praktykantów.

(dowód: akta kontroli str. 89, 570-571, 750-751, 754-755, 494)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niespełnieniu przez Starostwo wymogu przedstawienia w składanych do PUP „Wnioskach o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu dla osób bezrobotnych”, informacji dotyczących proponowanego okresu odbywania stażu oraz wymagań dotyczących predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych, poziomu wykształcenia oraz minimalnych kwalifikacji niezbędnych do podjęcia stażu przez bezrobotnego na danym stanowisku pracy, co było niezgodne z § 1 ust. 1 pkt 5 i 7 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Jak wyjaśnił Starosta, *Starostwo po złożeniu wniosku kontaktowało się z Powiatowym Urzędem Pracy telefonicznie w zakresie ilości osób oraz ich wykształcenia i zawodu*.

(dowód: akta kontroli str. 498-523, 778)

Ocena częściowa

W badanym okresie w Starostwie stworzono warunki organizacyjno-administracyjne umożliwiające organizację praktyk i staży oraz dokonywano naboru na nie w sposób uwzględniający możliwości i potrzeby kadrowe Starostwa oraz wsparcie edukacji osób bezrobotnych, uczniów i studentów, nie wykorzystano jednak możliwości dostosowania warunków stażu do predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych oraz poziomu wykształcenia realizujących ww. staże bezrobotnych.

2. Warunki odbywania praktyk i staży

Opis stanu
faktycznego

Stáže dla osób bezrobotnych, które w badanym okresie zorganizowano w Starostwie realizowano na podstawie programów stażu ¹³, zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych.

W organizację staży zaangażowano większość wydziałów Starostwa. Najwięcej osób bezrobotnych – 36 zostało skierowanych do odbycia stażu w OKSO (63% wszystkich stażystów), siedem osób (13%) odbywało staż w Wydziale Geodezji i Katastru, pięć osób (9%) w Wydziale Budownictwa i Architektury i po trzy osoby w Wydziałach: Komunikacji, Transportu i Dróg Publicznych, Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego oraz Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa.

Średnia długość staży organizowanych w Starostwie, wynosiła ponad pół roku. W badanym okresie bezrobotni byli przyjmowani najczęściej na trzymiesięczne staże, przy czym 81% ww. staży przedłużono o 3-9 miesięcy, a dwa staże zostały skrócone na wniosek stażystów ¹⁴. W badanym okresie najwięcej osób odbywało staże sześciomiesięczne (61%), osiem osób odbywało staże 12 miesięczne (14%), a cztery osoby były w Starostwie na dziewięciomiesięcznych stażach (7%). Jak wyjaśnił Starosta, *czas trwania stażu dla osób bezrobotnych był uzależniony od środków finansowych przeznaczonych na to zadanie przez Powiatowy Urząd Pracy jak również od możliwości przedłużenia stażu dla poszczególnych osób (...). Pierwsze umowy zawierane były przeważnie na okres 3 miesięcy*.

(dowód: akta kontroli str. 701, 778)

Starostwo zrealizowało zadania organizatora stażu, opisane w § 6 ust.1 pkt 1-5 i 8-10 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, w tym wszyscy bezrobotni zostali przeszkoleni w zakresie instruktażu ogólnego i stanowiskowego, zgodnie z § 10 ust. 1 i 2 oraz § 11 ust. 5 rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Stażyści mieli wyznaczonych opiekunów, zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia. Większość stażystów (91%) korzystała z przysługujących im dni wolnych na mocy art. 53 ust. 7a

¹² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782) i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1182) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie danych osobowych.

¹³ Poza dwiema osobami, których staż był dofinansowany ze środków Unii Europejskiej, gdzie podpisano umowę o realizację stażu (umowa z PUP 34/2013 z dnia 8 lipca 2013 r. oraz umowa z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jędrzejowie 40/2014 z 19 sierpnia 2014 r.).

¹⁴ Powodem skrócenia stażu były: podjęcie pracy przez stażystę, zmiana sytuacji materialnej stażysty.

ustawy o promocji zatrudnienia, przy czym tylko 18% stażystów wykorzystało je w pełnym zakresie, a jedna osoba wykorzystała więcej dni wolnych niż pozwalał na to przytoczony przepis.

Tylko 22 stażystów realizujących zadania na stanowiskach pracowników administracyjnych (44% odbywających staże w zawodzie technik administracji i technik prac biurowych) uzyskało odpowiednie upoważnienie do przetwarzania danych osobowych w Starostwie, składając jednocześnie deklarację o przejściu niezbędnego przeszkolenia¹⁵ oraz zobowiązanie do zachowania tajemnicy danych osobowych w czasie i po ustaniu stażu, wymagane § 9 ust. 1 Instrukcji Zarządzania Systemem Informatycznym¹⁶ Starostwa.

(dowód: akta kontroli str. 524-569, 680-685, 701, 744-749)

W badanym okresie realizacja praktyk studenckich odbywała się na podstawie zawartych umów i porozumień. Wszystkie umowy zobowiązywały Starostwo do zapewnienia m.in. odpowiednich stanowisk pracy, przeszkolenia studentów w zakresie regulaminu pracy i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz do nadzoru nad wykonaniem zadań wynikających z programu praktyki. Uczelnia zobowiązywała się z kolei do opracowania programu praktyki (stanowiącego załącznik do umowy), do sprawowania kierownictwa dydaktycznego oraz do kontroli i oceny praktyk. Tylko do 15 umów (79%) zostały dołączone programy praktyk, pozostałe cztery porozumienia dotyczące organizacji praktyk studentów UR ich nie zawierały. W Starostwie nie zadbano o dołączenie ich do umowy, mimo że porozumienia te (w pkt 3 lit c) zobowiązywały Starostwo do sprawowania nadzoru nad zgodnością realizacji ww. praktyk z programem praktyk. Jak wyjaśnił Starosta programy praktyk studentów AR miały być dostarczone przez w dniu rozpoczęcia praktyki. *Prawdopodobnie przez nasze niedopatrzenie programy te nie trafiły do odpowiedniej komórki Starostwa.*

W Starostwie zorganizowano studentom praktyki w wydziałach, w których wykonywano zadania odpowiadające kierunkom realizowanych studiów tj. w Wydziale Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa (4 studentów UR), w Wydziale Budownictwa i Architektury, Wydziale Geodezji i Katastru (studenci Politechniki Świętokrzyskiej i studenci AGH) oraz w OKSO (siedmiu studentów z UJK i Politechniki Świętokrzyskiej).

(dowód: akta kontroli str. 184-257, 777)

W Starostwie nie była dostępna dokumentacja poświadczająca posiadanie przez wszystkich studentów odbywających praktyki ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków (dalej: NNW). Tylko w porozumieniach o praktyki dla czterech studentów AGH i UJK, uczelnie informowały o posiadanym ubezpieczeniu, natomiast pozostałe umowy i porozumienia w sprawie organizacji praktyk nie zawierały takich informacji lub zawierały zobowiązanie studentów do przedstawienia poświadczenia NNW. Jak wyjaśnił Starosta do odbycia praktyk dopuszczano tylko te osoby, które posiadały NNW, ale nie sporządzano kopii przedstawianych polis ubezpieczeniowych.

(dowód: akta kontroli str. 205-206, 777)

Realizacja praktyk zawodowych uczniów w Starostwie odbywała się na podstawie zawartych umów, zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Spośród zawieranych umów tylko 15 (79% umów) zawierało wszystkie elementy wymagane § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia oraz dobowy wymiar godzin praktyk zawodowych zgodny z § 5 ust. 1 tego rozporządzenia. Programy praktyk, wymagane § 7 ust. 4 rozporządzenia, zostały dołączone do 18 umów (95%). Natomiast umowa o praktykę podpisana z Zaocznym Studium Policealnego „Cosinus” nie zawierała programu praktyk. Jak wyjaśnił Starosta, umowy te zostały podpisane bez szczegółowej analizy, natomiast program praktyk miał być dostarczony przed podjęciem praktyki, a wobec jego braku kierowano się przy ustalaniu zakresu praktyki kierunkiem kształcenia.

Prawa i obowiązki szkoły oraz Starostwa opisane w umowach były zgodne z § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Praktyki zawodowe zorganizowano w tych wydziałach Starostwa, w których istniała możliwość realizacji programu praktyk.

¹⁵ W zakresie wymogów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1182 ze zm.)

¹⁶ Załącznik nr 2 do zarządzenia 38/2007 Starosty Jędrzejowskiego w sprawie wprowadzenia Polityki bezpieczeństwa i Instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych w Starostwie.

Głównie były one zorganizowane w OKSO (dla ośmiu uczniów w zawodzie technik ekonomista, trzech w zawodzie technik informatyki uczniowie w zawodzie technik hotelarstwa), ponadto uczniowie w zawodzie technik ekonomista odbywali praktyki w Wydziale Budżetu i Finansów, Biurze Rady i Zarządu, Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego oraz Wydziale Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa.

Starostwo, w badanym okresie, wyznaczyło opiekunów praktyk zawodowych, zgodnie z § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia, w sposób pozwalający w większości przypadków na korelację zadań realizowanych przez opiekunów z wymogami programów praktyk (np. opiekunem praktyk w zawodzie technik informatyk był główny informatyk, a w przypadku dwóch uczennic odbywających praktykę w zawodzie technik ekonomista – główna księgowa)

(dowód: akta kontroli str. 207-257, 570-571)

Studenci oraz uczniowie odbywający praktyki w Starostwie nie odbyli szkoleń w zakresie instruktażu ogólnego, wymaganego § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Ponadto studenci i uczniowie odbywający praktyki w Starostwie nie przeszli szkolenia stanowiskowego, wymaganego § 11 ust. 1 pkt 3 i ust. 5 ww. rozporządzenia, które byłoby udokumentowane w sposób przyjęty w Urzędzie (w postaci tzw. „Karty szkolenia stanowiskowego”), chociaż w 13 sprawozdaniach z praktyki studenckiej (68%) i w 12 dzienniczkach praktyk zawodowych uczniów (64%) zostały umieszczone informacje o przeprowadzeniu ww. szkolenia przez uprawnionego pracownika.

Osoby odbywające praktyki studenckie i zawodowe nie uzyskały upoważnienia do przetwarzania danych osobowych. Jak wyjaśnił Starosta, *Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie od 2015 r. podjęło działania, które mają na celu umożliwienie realizacji programu praktyk studenckich oraz praktyk zawodowych uczniów przy jednoczesnym zachowaniu ochrony danych. Wszystkie osoby, w tym również osoby niepełnoletnie odbywające praktyki (...) zostają przeszkolone w zakresie ochrony danych osobowych oraz otrzymują upoważnienia do dostępu i przetwarzania danych osobowych. Czynności te mogą oni wykonywać tylko pod kontrolą opiekuna praktyk lub pracownika Urzędu.*

(dowód: akta kontroli str. 107-112, 689-690, 744-749, 783)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. W Starostwie zawarto pięć umów w sprawie organizacji praktyk zawodowych (26% podpisanych w badanym okresie), mimo że nie zawierały one elementów wymaganych § 7 ust. 3 pkt 7 i ust. 4 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Cztery umowy¹⁷ dotyczące praktyk uczniów ZSP nr 2 nie normowały praw i obowiązków stron umowy. Ponadto umowy w sprawie organizacji praktyk zawodowych dla uczniów klasy drugiej i trzeciej ZSP nr 2, określały wymiar praktyk nieprzekraczający sześciu godzin dziennie, co było niezgodne z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, które stanowiło, iż wymiar godzin dla ww. uczniów winien wynosić do ośmiu godzin dziennie. Skutkiem nieprawidłowości było niedopełnienie wymogów programowych kształcenia zawodowego uczniów. Jak wyjaśnił Starosta, do pomyłki doszło przy sporządzaniu projektów ww. umów. Natomiast, odpowiedzialny za szkolenie praktyczne uczniów, Julian Rymarczyk, wicedyrektor ZSP nr 2 wyjaśnił, że błąd ten wynikał z przeoczenia i po jego zauważeniu przez NIK, szkoła umożliwiła uczniom „odpracowanie” brakujących godzin praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 207-257, 754-756, 781)

2. W Starostwie nie przeprowadzono instruktażu ogólnego wszystkich studentów i uczniów (36 osób) odbywających praktyki, wymaganego z § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, ponadto 11 praktykantów nie odbyło instruktażu stanowiskowego, wymaganego § 11 ust. 1 pkt 3 i ust. 5 ww. rozporządzenia. Odpowiedzialny za ww. nieprawidłowość Andrzej Cygan naczelnik OKSO wyjaśnił, że wynikało to z przeoczenia przez Starostwo zmian w przepisach w sprawie ww. szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 107-112, 113)

¹⁷ Umowy z dnia 1 marca 2013 r. i 27 marca 2014 r.

3. W Starostwie nie przydzielono odzieży i środków ochrony osobistej wszystkim osobom bezrobotnym odbywającym staż w badanym okresie na stanowiskach sprzątaczek i robotników gospodarczych (siedem osób), na zasadach przewidzianych dla pracowników na podstawie zarządzenia Starosty Jędrzejowskiego z dnia 26 lutego 1999 r., do czego zobowiązywał § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Jak wyjaśnił Andrzej Cygan naczelnik OKSO, osobom, które odbywały staż w urzędzie na stanowisku m.in. sprzątaczkę nie wydawano odzieży roboczej, gdyż osoby powyższe nie zostały ujęte w zarządzeniu Starosty (...), w celu zgodności z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia rynku pracy w toku dalszego postępowania zostanie zmienione ww. zarządzenie w zakresie rozszerzenia wykazu osób o osoby będące na stażu.

(dowód: akta kontroli str. 701,691)

4. Jedna osoba realizująca staż wykorzystała więcej dni wolnych niż jej przysługiwało na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia. Stażystka P.P. wykorzystała 13 dni wolnych, mimo że zgodnie z art. 53. ust 7a ww. ustawy przysługiwało jej 12 dni wolnych. Jak wyjaśnił Starosta, przyczyną ww. sytuacji było niedopatrzenie wynikające z faktu, że Starostwo Powiatowe nie prowadzi monitoringu ewidencji urlopowej stażystów.

(dowód: akta kontroli str. 692-700, 779)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że niewydanie przez Starostwo upoważnienia do przetwarzania danych osobowych dla większości osób bezrobotnych, odbywających staże na stanowiskach administracyjnych oraz odbywających praktyki studenckie mogło stanowić utrudnienie we właściwej realizacji ich programów.

Starostwo zawierając cztery porozumienia dotyczące realizacji praktyk studenckich z UR nie zadbało o dołączenie programów praktyk, na podstawie których praktyki te miały być realizowane. Ponadto programu praktyk nie zawierała także umowa o praktykę podpisana z Zaocznym Studium Policealnym „Cosinus”. Zdaniem NIK, taka sytuacja uniemożliwiła sprawowanie skutecznego nadzoru nad zgodnością realizacji ww. praktyk z programem, do czego zobowiązywał pkt 3 lit c ww. porozumień oraz zapisy umowy.

Ocena częściowa

W Starostwie, w badanym okresie, dążono do stworzenia właściwych warunków do odbywania staży oraz praktyk studenckich poprzez: organizację staży, zawarcie stosownych umów, porozumień, wyznaczenie opiekunów i miejsc odbywania staży i praktyk. Nie zadbano jednak by wszystkie warunki realizacji praktyk i staży były zgodne z obowiązującymi przepisami i zapewniające ich skuteczny nadzór.

3. Zagadnienia objęte programem praktyk i staży oraz nadzór nad ich realizacją

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie, zorganizowane w Starostwie staże oraz praktyki ukończyło 48 osób bezrobotnych, 19 studentów i 17 uczniów szkół zawodowych.

Wszystkie programy stażu, sporządzone w Starostwie, na podstawie których realizowano staże dla osób bezrobotnych, zawierały elementy wymagane art. 53 ust. 4 pkt 1-5 ustawy o promocji zatrudnienia, w tym określały zakres zadań wykonywanych przez bezrobotnego oraz rodzaj uzyskiwanych w efekcie stażu kwalifikacji lub umiejętności zawodowych.

Programy te miały bardzo ogólny charakter i nie były dostosowane do specyfiki realizowanej pracy oraz przygotowania stażystów. Do zadań zawodowych, przewidzianych w ramach ww. programów, realizowanych na stanowiskach administracyjnych należały: obsługa centrali telefonicznej, maszyn i urządzeń biurowych, pomoc w przygotowaniu pism i projektów decyzji oraz wykonywanie prac zleconych przez naczelnika wydziału lub bezpośredniego przełożonego. Realizacja stażu miała pozwolić na uzyskanie umiejętności prowadzenia spraw z zakresu organizacji wydziału, obsługi zestawu komputerowego oraz maszyn i urządzeń biurowych.

W Starostwie opracowano i stosowano identyczne programy stażu (obejmujące wykonywanie takich samych zadań zawodowych a w konsekwencji pozwalające na uzyskanie jednakowych kwalifikacji) w różnych zawodach administracyjnych i dla osób o różnym wykształceniu i przygotowaniu, realizujących staż na różnych stanowiskach. Taki

sam program stażu realizowało 37 osób odbywających staż w zawodzie technik administracji (kod zawodu 334306¹⁸) i 12 stażystów w zawodzie technik prac biurowych (kod zawodu 411004). Programy te nie uwzględniały zarówno różnych charakterystyk ww. zawodów¹⁹ jak i różnic w wykształceniu i dotychczasowym doświadczeniu zawodowym stażystów. Wśród osób odbywających staż w ww. zawodach, 32 osoby (67%) miały wykształcenie wyższe (w tym część osób miała wykształcenie ekonomiczne lub administracyjne), dodatkowo część osób odbywała wcześniej staż w innych zawodach administracyjnych²⁰. Jak wyjaśnił Starosta, *zakres wykonywanych zadań oraz rodzaj uzyskanych kwalifikacji przez bezrobotnych zapisane w „Programach stażu” były identyczne dla staży w dwóch zawodach: technik prac biurowych oraz technik administracji ponieważ nie rozróżnialiśmy tych zawodów według kodów zawodów. Ponadto osoby odbywające staż na tych stanowiskach częściowo wykonywały zadania dotyczące obydwu zawodów i dlatego tak były sporządzane. Niektóre osoby bezrobotne korzystały już wcześniej ze stażu i nie mogły odbywać stażu na tym samym stanowisku.*

Ponadto zorganizowane w badanym okresie w Starostwie staże dla trzech osób w zawodzie robotnik gospodarczy (kod zawodu 515303) przewidywały realizację tylko prac porządkowych i pielęgnacyjnych, zgodnych z zawodem sprzątaczk biurowej (kod 911207). Do zadań stażysty nie włączono, opisanych w charakterystyce zawodu robotnika gospodarczego²¹, innych zadań np. „nieskomplikowanych prac naprawczych w budynku i wokół budynku”. Z wyjaśnień złożonych kontrolerowi NIK, przez osoby odbywające w tym zawodzie staż w Starostwie, wynikało że takich prac im nie zlecano. Jak wyjaśnił Starosta, *zakres wykonywanych zadań oraz rodzaj uzyskanych kwalifikacji przez bezrobotnych zapisane w „Programach stażu” były identyczne dla stażystów w dwóch zawodach: sprzątaczk biurowa oraz robotnik gospodarczy, ponieważ niektóre osoby odbywały już staż na stanowisku sprzątaczk i mogły być skierowane tylko na inne stanowisko. Wobec powyższego osoby bezrobotne były kierowane na stanowisko robotnika gospodarczego a w programie stażu są ujęte zadania sprzątaczk.*

(dowód: akta kontroli str. 524-569, 704-706)

Analiza dokumentacji wszystkich osób, które w badanym okresie zakończyły staż w Starostwie (48 osób) pozwala stwierdzić, że:

- wszyscy bezrobotni skierowani do odbywania stażu w Starostwie, którzy w badanym okresie ukończyli staż sporządzili sprawozdania ze stażu wymagane § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych;
- wszystkie sprawozdania zostały sporządzane na formularzu pn. „Karta Stażu” i zawierały informacje o wykonywanych zadaniach, nie zawierały jednak informacji o uzyskanych kwalifikacjach lub umiejętnościach zawodowych. Starosta wyjaśnił: *sprawozdania sporządzane przez stażystów, którzy ukończyli staż w badanym okresie nie zawierały opisu uzyskanych w wyniku stażu kwalifikacji lub umiejętności zawodowych. Wynikało to z faktu, że „Karty stażu” nie były jasno sformułowane i nie było ściśle określone, że takie informacje stażysta powinien wpisać w sprawozdaniu końcowym;*
- wszystkie sprawozdania zostały potwierdzone przez opiekunów stażu, zgodnie z § 6 ust. 3 ww. rozporządzenia oraz przez upoważnionego przez Starostę pracownika OKSO;
- 26 sprawozdań (54%) nie zawierało szczegółowych informacji o zadaniach wykonywanych w czasie stażu, a jedynie stwierdzenia, iż stażyści realizowali zadania zlecone przez przełożonych, obsługiwali centralę telefoniczną oraz pomagali przy sporządzaniu pism i decyzji. Jak wyjaśnił Starosta, *stażyści (...) w Powiatowym Urzędzie Pracy dostają „Karty stażu” i są zobowiązani do notowania rodzaju wykonywanych zajęć*

¹⁸ Numeracja zawodów zgodna z klasyfikacją zawodów specjalności na potrzeby rynku pracy.

¹⁹ Zawód technik administracji znajduje swój odpowiednik w zawodach szkolnych z grupy 3343 Pracownicy administracyjni oraz kwalifikacji – obsługa klienta w jednostkach administracji, natomiast zawód technik prac biurowych znajduje swój odpowiednik w zawodach szkolnych z grupy 4110 Pracownicy obsługi biurowej oraz kwalifikacji – wykonywanie prac biurowych.

²⁰ Np. stażystka Katarzyna K. odbywająca w Starostwie staż w zawodzie technik administracji odbywała wcześniej roczny staż w zawodzie technik prac biurowych w innej jednostce.

²¹ Określonych m.in. opisie standardów kompetencji zawodowych dla tego zawodu (www.kwalifikacje.gov.pl).

podczas stażu w rozbiciu na okresy. Większość stażystów przepisywało „Program stażu” który jest bardzo ogólny do „Karty stażu” i nie wpisywali innych zadań, które wykonywali, a które nie były zawarte w „Programie stażu”. „Karty stażu” były podpisywane przez opiekunów, ale nie były dokładnie sprawdzane jakie informacje zawierały;

- w trzech sprawozdaniach sporządzonych przez osoby, które realizowały staż w zawodzie technik administracji, znalazły się potwierdzone opisy wykonywanych zadań, których właściwa realizacja mogła wymagać przetwarzania danych osobowych, do których ww. stażyści nie uzyskali upoważnienia. Marcin S., wśród realizowanych zadań wskazał wykonywanie czynności, które mogły wymagać dostępu do m.in. ewidencji pozwoleń o dopuszczalności emisji do środowiska²², R. W. wykonywała czynności wymagające dostępu do m.in. systemu elektronicznego obiegu dokumentów, A. G., wykonywała operacje, wymagające dostępu do m.in. dokumentacji związanej z nadawaniem stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Jak wyjaśnił Starosta, w trakcie odbywania stażu mogły zaistnieć sporadyczne przypadki dostępu osób nieuprawnionych do elektronicznego systemu obiegu dokumentów, z powodu niedopatrzenia ze strony naczelnika wydziału;
- wszystkim stażystom wydano opinie zgodnie z art. 53 ust. 5 ustawy o promocji zatrudnienia w terminach zgodnych z § 6 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, ww. opinie zostały sporządzone w formie „Informacji o przebiegu stażu w Starostwie Powiatowym w Jędrzejowie” i zawierały zadania realizowane przez bezrobotnego oraz umiejętności praktyczne pozyskane w trakcie stażu zgodnie z ww. rozporządzeniem;
- opinie dotyczące 33 osób bezrobotnych (66% wszystkich stażystów) zawierały informacje, które nie znajdowały potwierdzenia w sprawozdaniach z przebiegu stażu. W opiniach tych zawarto stwierdzenie, że stażyści brali aktywny udział w przygotowaniu i obsłudze porad, konferencji i imprez organizowanych przez Starostwo oraz wykonywały prace zlecone dotyczące przygotowania projektów decyzji, które to zadania nie występowały w sprawozdaniach ze stażu. Starosta wyjaśnił, *wydawane przez Starostwo Powiatowe „Informacje o przebiegu stażu” – opinie były sporządzane dla większości stażystów w sposób ogólny o podobnej treści.*
- w jednej opinii (stażystki K. Ż.) potwierdzono odbycie przez stażystę rocznego stażu, mimo że staż tej osoby trwał tylko trzy miesiące.

(dowód: akta kontroli str. 588-679, 704-743)

Nadzór nad realizacją programu stażu pełnili opiekunowie, wyznaczeni zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia. Najczęściej opiekunami stażystów byli naczelnicy wydziałów Starostwa (56% wszystkich opiekunów). W badanym okresie opiekunowie stażu mieli pieczę nad nawet jedenastoma stażystami, przy czym dwóch pracowników opiekowało się w tym samym czasie więcej niż trzema stażystami. Ponadto dwaj pracownicy opiekowali się jednocześnie stażystami oraz studentami odbywającymi praktyki studenckie lub uczniami odbywającymi praktyki zawodowe.

(dowód: akta kontroli str. 702-703)

Umowy i porozumienia, na podstawie których realizowano w Starostwie praktyki studenckie, zobowiązywały opiekunów do potwierdzenia, opisanego w sprawozdaniach lub dziennikach praktyk, przebiegu praktyk, wydania opinii (oceny opisowej) oraz zaświadczeń o odbyciu praktyki. W Starostwie zachowano sprawozdania z realizacji tylko 13 praktyk (68%) oraz sześć opinii o przebiegu praktyki. Jak wyjaśnił Starosta nie przechowywano w Starostwie wszystkich kopii dokumentów potwierdzających realizację praktyk studenckich, gdyż nie stanowiły one wartości archiwalnej, a ustalenia zawarte w porozumieniach zostały wykonane.

(dowód: akta kontroli str. 114-162, 777)

Analiza próby obejmującej dokumentację 11 praktyk studenckich (58% ogółu organizowanych w Starostwie praktyk studenckich²³) wskazuje, że:

²²Ww. bazy danych osobowych stanowią załącznik do Polityki Bezpieczeństwa Starostwa.

²³ Wszystkie, dla których zachowano w Starostwie pełną dokumentację odbytych praktyk studenckich.

- sprawozdania z praktyk dziewięciu studentów Politechniki Świętokrzyskiej²⁴, obejmujące szczegółowy opis wykonywanych przez studenta zadań i czynności zostały potwierdzone przez opiekuna praktyki oraz upoważnionego pracownika OKSO, dodatkowo w Starostwie sporządzono opinie o przebiegu praktyk studentek Pauliny N. i Moniki G.;
- sprawozdania (karty informacyjne)²⁵ z przebiegu praktyk dwóch studentów UJK zawierające opis czynności i zdobytych umiejętności oraz ocenę ogólną praktyki²⁶ zostały potwierdzone przez opiekuna praktyki oraz upoważnionego przez Starostę pracownika OKSO,
- sprawozdania czterech studentów (36% badanej próby) potwierdzały realizację znacznej większości zagadnień objętych programem praktyk, stanowiących załącznik do umów lub porozumień;
- w sprawozdaniach z praktyk siedmiu (64%) studentów Politechniki Świętokrzyskiej studiujących na Wydziale Budownictwa i Architektury nie potwierdzono realizacji połowy zagadnień objętych programem praktyk. Nie zrealizowano zadań związanych z udziałem studenta w procesie projektowym, w wykonawstwie konstrukcji budowlanych betonowych, żelbetonowych i innych. Tym samym nie został w pełni osiągnięty cel praktyki tj. zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami zagadnień poznanych w czasie realizacji studiów oraz funkcjonowaniem: budów, biur projektów, zakładów pracy związanych z budownictwem. Starostwo nie podjęło działań, w porozumieniu z uczelnią, w celu modyfikacji programu praktyk. Jak wyjaśnił Starosta, zgodnie z umowami o organizację praktyki zawodowej z Wydziałem Budownictwa i Architektury Politechniki Świętokrzyskiej z dnia 30 maja 2013 r., 27 czerwca 2013 r., 15 lipca 2013 r., 8 lipca 2013 r., 27 marca 2014 r., 25 czerwca 2014 r., 30 maja 2014 r., w Starostwie Powiatowym w Jędrzejowie odbywało praktyki studenckie siedmiu studentów. Studenci sami przyszedli do Starostwa z prośbą o organizację praktyk (m.in. za względu na miejsce zamieszkania). Zostali zapoznani z kompetencjami Starostwa i zakresem zagadnień którymi się Urząd zajmuje. Podejmując decyzję o odbyciu w Starostwie praktyk, zarówno oni jak i opiekunowie z uczelni, byli świadomi, że „program praktyki studenckiej” nie zostanie w pełni zrealizowany, gdyż Starostwo nie jest w stanie zapewnić im udziału bezpośredniego w procesie wykonawstwa budowlanego czy projektowego. Pomimo tego, że praktykanci nie zrealizowali w pełni programu praktyk zostały one przez szkołę zaliczone;
- opinie o przebiegu praktyki studentów Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Świętokrzyskiej M. G. i P. N. w części opisu wykonywanych zadań, nie zawierały czynności, opisanych w potwierdzonym „Sprawozdaniu z przebiegu praktyki studenckiej”, natomiast umieszczono w niej inne, niewystępujące w ww. sprawozdaniu czynności, w tym związane z przygotowaniem pism i projektów decyzji administracyjnych, pracy w systemie elektronicznego obiegu dokumentów FINN. Starosta wyjaśnił, wydane przez Starostwo „opinie o przebiegu praktyki” zawierały ogólne sformułowania o przebiegu praktyki. Dlatego też mogły nastąpić rozbieżności pomiędzy treścią „opinii o przebiegu praktyki” a sprawozdaniem M. G. i P. N. Dotyczy to również dostępu do systemu elektronicznego obiegu dokumentów FINN (...). Zakładamy, że tak praktykanci jak i stażyści powinni w toku praktyki/stażu uczestniczyć w przygotowaniu projektu decyzji czy też postanowienia. Tak też się dzieje. Niemniej jednak może się zdarzyć, że tego rodzaju czynności nie znajdą odbicia w sprawozdaniu studenta praktykanta. Rozbieżności pomiędzy opinią o przebiegu a sprawozdaniem praktykanta wynikać mogą z innego punktu widzenia ważności spraw przez opiniującego i praktykanta.

(dowód: akta kontroli str. 114-162, 202-204, 776)

Nadzór nad realizacją zagadnień objętych programem praktyk studenckich pełnili, wyznaczeni w Starostwie opiekunowie praktyk, w większości (79% wszystkich) byli nimi naczelnicy wydziałów. Tylko w siedmiu umowach (37%) zostali wskazani opiekunowie ze

²⁴ Sporządzone na formularzu stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia Rektora Politechniki w sprawie praktyk studenckich.

²⁵ Sporządzone na formularzu stanowiącym załącznik nr 15 do zarządzenia Rektora UJK w sprawie praktyk studenckich.

²⁶ W skali niedostateczny, dostateczny, dostateczny plus, dobry, dobry plus, bardzo dobry)

strony Uczelni. Jak wyjaśnił, opiekun praktyk studenckich Adam Wójcik inspektor OKSO, uczelnie rzadko korzystały z możliwości kontaktu ze Starostwem, w badanym okresie miało to miejsce tylko jeden raz.

(dowód: akta kontroli str. 702-703, 497)

Uczniowie odbywający praktyki zawodowe w Starostwie dokumentowali realizację zadań czynności oraz umiejętności zdobywanych w trakcie praktyk w dzienniczkach praktyki zawodowej. Analiza 18 (95% wszystkich)²⁷ ww. dzienniczków wskazuje, że:

- wszystkie dzienniczki zawierały wpisy dotyczące zadań realizowanych w kolejnych dniach praktyk, potwierdzone przez opiekuna praktyki;
- we wszystkich dzienniczkach znajdowały się opinie o pracy i zachowaniu uczniów oraz ocena z praktyki (w skali ocen szkolnych);
- w żadnym nie wystąpiły adnotacje o hospitacji (obserwacji) przebiegu praktyki ze strony szkoły, natomiast we wszystkich znajduje się zapis opiekuna praktyki szkolnej o sprawdzeniu i zaliczeniu praktyki. Jak wynika z wyjaśnień [...] ²⁸, kierownika szkolenia praktycznego w ZSP nr 1, praktyki w Starostwie nie były kontrolowane, gdyż zawsze *odbywały się bez zakłóceń*;
- opis czynności realizowanych przez sześciu uczniów (33% badanych) w zawodach technik informatyki oraz technik hotelarstwa, świadczył o realizacji znacznej większości tematyki, przewidzianej programem nauczania dla danego zawodu (w pełni lub częściowo zrealizowano 70-80% zaplanowanych zagadnień), zgodnie z § 4 ust. 6 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu;
- opis czynności realizowanych przez sześciu uczniów (32% badanych), świadczy o realizacji większości zagadnień przewidzianych programem nauczania (w pełni lub częściowo zrealizowano 70-80% zaplanowanych zagadnień). Byli to uczniowie odbywający 3 i 4 – tygodniowe praktyki w zawodzie technik ekonomista. W realizacji tych praktyk pominięto w Starostwie całkowicie grupę zagadnień „Rola rachunkowości w realizacji działalności jednostek budżetowych” oraz częściowo inną dotyczącą „Ruchu osobowego w podmiotach gospodarczych i innych jednostkach”;
- opis czynności realizowanych czterech uczniów (22%), odbywających trzytygodniowe praktyki zawodowe w zawodzie technik ekonomista w marcu 2015 r. świadczy o niezrealizowaniu większości tematyki wymaganej programem nauczania (w pełni lub częściowo zrealizowano trzy zagadnienia z 24 zaplanowanych). W roku szkolnym 2014/2015 praktyki zawodowe w tym zawodzie były realizowane według nowego programu nauczania²⁹ przyjętego w ZSP nr 1. Program ten, realizując tematykę objętą kwalifikacją zawodową „Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji”, wymagał organizacji praktyk w podmiotach gospodarczych, w dziale zaopatrzenia, zbytu i rozliczeń podatkowych. Natomiast w Starostwie uczniowie realizowali głównie zadania związane z obsługą biura, archiwizowaniem dokumentów, obsługą urządzeń biurowych itp. Jak wyjaśnił Starosta, *Starostwo jako organ prowadzący szkołę awaryjnie podjął się przeprowadzenia praktyki chociaż nie mieliśmy możliwości w pełni zrealizować programu praktyki z uwagi na ograniczoną ilość miejsc w dziale księgowości i dużą grupę praktykantów. Stąd też niektórzy uczniowie w minimalnym stopniu zapoznali się z zasadniczą tematyką praktyki.*

(dowód: akta kontroli str. 487-496, 750, 781-782)

W Starostwie nadzór nad realizacją praktyk zawodowych pełnili opiekunowie, wyznaczeni na podstawie § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. W badanym okresie funkcje opiekunów pełniło osiem osób przy czym siedem z nich miało pod opieką 1-2 uczniów. Natomiast Adam Wójcik, inspektor OKSO opiekował się siedmioma uczniami (czworo z nich odbywało praktyki w tym samym czasie) realizując zadania opiekuna praktyk zawodowych w ramach przydzielonego zakresu obowiązków służbowych. Pozostali

²⁷ W Starostwie nie zachowano dzienniczka praktyki zawodowej słuchaczki Policealnego Studium „Cosinus”.

²⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782) i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1182) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie danych osobowych.

²⁹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r., poz. 184 ze zm.)

opiekunowie praktyk nie byli zwolnieni (nawet częściowo) od świadczenia pracy wynikającej z umowy o pracę, mimo że możliwość taką dawał § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu i nie przyznano im dodatku szkoleniowego przewidzianego § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia. Opiekunowie nie otrzymywali także od pracodawcy premii przewidzianej § 12 ust. 3 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str.72, 702-703)

W badanym okresie staże i praktyki studenckie ukończyło w Starostwie 67 osób, 19 z nich po zakończeniu stażu, uzyskało możliwość pracy w Starostwie (w ramach umowy o roboty publiczne czy prace interwencyjne³⁰). Ponadto w wyniku naboru na pięć stanowisk urzędniczych zatrudniono w Starostwie cztery osoby, które wcześniej m.in. odbywały staż w Starostwie. Zdaniem Starosty, (...) *stażyści nabyli konkretne umiejętności, doświadczenia i wiedzę praktyczną. Czynniki te mogą być dodatkowym atutem w ubieganiu się przez te osoby o zatrudnienie w Starostwie czy innej jednostce. Zatrudniając takie osoby mamy pracownika wyszkolonego, znającego kompetencje Starostwa, umiającego poruszać się w ramach struktury organizacyjnej, a także znamy jego osobowość (...). Tak więc taka osoba jest szczególnie cenna jeśli chodzi o szybkie wdrożenie w tok pracy merytorycznej Wydziałów. Ponadto doświadczenie i umiejętności zdobyte w czasie stażu niewątpliwie mogą mieć istotny wpływ na osiągnięte wyniki w postępowaniach konkursowych na stanowiska urzędnicze.*

(dowód: akta kontroli str. 686-688, 783)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dwóch pracowników Starostwa sprawowało w tym samym czasie opiekę nad więcej niż trzema bezrobotnymi stażystami, co było niezgodnie z § 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, co mogło prowadzić do obniżenia skuteczności ww. opieki. Agnieszka Klamka sprawowała opiekę jednocześnie nad pięcioma stażystami od października 2013 r. do marca 2014 r., a od marca do kwietnia 2014 r. opiekowała się czterema stażystami; Renata Jabłońska od grudnia 2014 do lutego 2015 r. oraz w kwietniu i maju 2015 r. sprawowała opiekę jednocześnie nad czterema stażystami. Starosta wyjaśnił: w *Wydziale Organizacji, Kontroli i Spraw Obywatelskich w badanym okresie odbywało staż najwięcej osób, co skutkowało tym, że niektórzy opiekunowie sprawowali opiekę nad więcej niż trzema osobami równocześnie.*

(dowód: akta kontroli str. 702-703, 779)

2. Stosowane w badanym okresie przez Starostwo programy stażu w zawodach technik administracji i technik prac biurowych (dla 49 stażystów) nie uwzględniały wymaganych w zawodzie predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych, poziomu wykształcenia oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych, do czego zobowiązywał art. 53 ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia. Ponieważ duża część osób odbywających staż w ww. zawodach miała wyższe wykształcenie ekonomiczne lub administracyjne, skutkiem tej nieprawidłowości mogło być, zdaniem NIK, zaniżanie poziomu stażu w stosunku do kwalifikacji już posiadanych przez uczestników. Starosta wyjaśnił: w *„Programach stażu” w zawodach technik administracji i technik prac biurowych nie były uwzględniane predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje bezrobotnego, ponieważ wydajemy bardzo ogólne programy stażu dla wszystkich stażystów a zakres prac obejmuje czynności administracyjno-biurowe. Stażysta ma możliwość wykonywania innych zadań i bardzo często wykonuje zadania, których nie wpisuje do końcowego sprawozdania, na co my jako pracodawca nie zwracaliśmy uwagi.*

(dowód: akta kontroli str. 524-569, 701, 778)

3. Nierzetelnie sporządzono „Informację o przebiegu stażu w Starostwie Powiatowym w Jędrzejowie” stażystki K. Ż. poprzez zamieszczenie informacji o odbyciu przez ww. rocznego stażu w okresie od dnia 11 lutego 2013 r. do 10 lutego 2014 r., mimo że K. Ż. zakończyła staż 16 maja 2013 r. Jak wynika z wyjaśnień Starosty błędnie wpisana data zakończenia stażu wynikała z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str.678-679,780)

³⁰ O których mowa w art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

5. W Starostwie nie zapewniono zgodnej z programem praktyk realizacji praktyki zawodowej czterech uczniów ZSZ nr 1, mimo że § 5 ust. 4 i § 7 ust. 4 umowy³¹ podpisanej przez Starostwo ze szkołą zobowiązywał Starostwo do nadzoru nad przebiegiem praktyki i potwierdzania realizacji programu praktyk. Uczniowie nie zrealizowali większości tematyki wymaganej programem praktyki (w pełni lub częściowo zrealizowano trzy zagadnienia z 24 zaplanowanych). Jak wyjaśnił Starosta, *wynikło to z faktu konieczności zapewnienia uczniom praktyki a jednocześnie brak było możliwości przeprowadzenia praktyki w Dziale Finansowo-Budżetowym, którego pracownicy w tym czasie wykonywali pilne prace związane z zakończeniem roku budżetowego (wykonanie budżetu powiatu, sprawozdania roczne i bieżące, sporządzenie bilansu). Sytuacja taka spowodowana była brakiem bieżącego monitoringu nad praktykami jak również ścisłej współpracy z opiekunem ze strony szkoły. Jak wynika wyjaśnień kierownika szkolenia praktycznego ZSP nr 1, w szkole nie przeprowadzono formalnej analizy w zakresie możliwości realizacji programu praktyki w Starostwie.*

(dowód: akta kontroli str. 249-250, 487-496, 781-782)

6. W badanym okresie siedmiu pracowników, pełniących funkcje opiekunów praktyk zawodowych uczniów nie zostało zwolnionych przez Starostę (nawet częściowo) od świadczenia pracy wynikającej z umowy o pracę, mimo że możliwość taką dawał § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu nie przyznano im także dodatku szkoleniowego przewidzianego § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia. Jak wyjaśnił Starosta, *sprawa gratyfikacji finansowej lub zwolnień z obowiązków służbowych dla opiekunów praktyk nie jest w naszym Starostwie systemowo uregulowana. W przypadku wygoszczowania środków przez Starostwo na fundusz nagród Naczelnik Wydziału ma możliwość w ramach przydzielonych funduszy wyróżnić pracownika-opiekuna nagrodą pieniężną. Jednakże w ostatnich latach z uwagi na ograniczone środki na fundusz płac takich możliwości nie było. Widzimy potrzebę uregulowania tej sprawy na przyszłość, ale zaznaczyć należy, że żadne Starostwo na tego rodzaju cele nie otrzymuje środków z budżetu Państwa. Możemy to tylko zrobić w ramach posiadanych środków własnych.*

(dowód: akta kontroli str. 702-703, 782)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK przyjęta w Starostwie organizacja opieki nad praktykantami i osobami odbywającymi staż w Starostwie mogła prowadzić do nadmiernego obciążenia pracą części pracowników, co w konsekwencji mogło obniżać jej skuteczność. W badanym okresie pracownicy, pełniący często odpowiedzialne funkcje służbowe (naczelników wydziałów), opiekowali się jednocześnie stażystami, uczniami i studentami.

NIK zwraca uwagę, że większość (69%) wydanych przez Starostwo opinii o przebiegu stażu, o których mowa w art. 53 ust. 5 ustawy o promocji zatrudnienia, nie odzwierciedlało właściwie, zadań realizowanych przez bezrobotnego, opisanych w sprawozdaniach z przebiegu stażu

NIK zauważa, że niespójność programów stażu z charakterystykami zawodów, w których były one realizowane, mogła prowadzić do tego, że zaświadczenia wydawane po zakończeniu stażu, stosownie do art. 53 ust. 5 ustawy o promocji zatrudnienia, nierzetelnie informowały o kwalifikacjach zawodowych i umiejętnościach nabytych przez stażystę. Starostwo stosowało praktykę „pozornego” organizowania staży w zawodzie innym niż poprzednio realizowany, o czym świadczy wykorzystanie jednakowych programów stażu w różnych zawodach (np. technik administracji i technik prac biurowych) jak również treść wyjaśnień Starosty. Praktyka ta podejmowana była w celu obejścia zakazu określonego w § 1 ust. 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, zgodnie z którym bezrobotny nie mógł odbywać ponownie stażu u tego samego organizatora na tym samym stanowisku pracy, na którym wcześniej odbywał staż.

NIK zwraca także uwagę, że brak współpracy Starostwa z jednostkami kierującymi uczniami i studentami na praktyki i staże mógł być jednym z czynników utrudniających właściwą realizację programów praktyk studentów Wydziału Budownictwa Politechniki Świętokrzyskiej i praktyk części uczniów ZSP nr 1.

³¹ Umowa z dnia 28 stycznia 2015 r.

Ocena cząstkowa

W Starostwie nie opracowano adekwatnych programów stażu, nie sprawowano także w pełni skutecznego nadzoru nad realizacją i dokumentowaniem zadań wykonywanych przez stażystów. Ponadto nie zapewniono w pełni prawidłowej i skutecznej realizacji wszystkich praktyk zawodowych zorganizowanych w badanym okresie.

4. Realizacja świadczeń wolontarystycznych

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie Starosta zawarł z czterema osobami „Porozumienia w sprawie wykonywania wolontariatu” na zasadach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³². Ww. porozumienia dotyczyły świadczenia pracy na zasadach wolontarystycznych przez okres 3-6 miesięcy i określały czas oraz zakres realizowanych zadań (wolontariusze mieli wykonywać czynności pomocnicze w Starostwie³³ w godzinach uzgodnionych z przełożonym). Porozumienia te zawierały postanowienia o możliwości ich rozwiązania, a po zakończeniu okresu na jaki zostały zawarte wydano wolontariuszom zaświadczenia, zgodnie z art. 44 ust. 1 i 2 ustawy o wolontariacie. Wolontariusze odbyli w Starostwie szkolenia w zakresie instruktażu ogólnego i stanowiskowego, wymagane § 10 ust.1 i 2 i § 11 ust. 5 rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy

Przed rozpoczęciem wolontariatu i po jego zakończeniu wolontariusze realizowali podobne zadania służbowe, pracując w Starostwie w ramach prac interwencyjnych, umów zlecenia, umów o pracę na czas nieokreślony lub staży:

- A. Z. pracowała w Starostwie (w ramach prac interwencyjnych oraz na zastępstwie) w okresie czterech lat przed podjęciem świadczeń wolontarystycznych w Wydziale Komunikacji, Transportu i Dróg Publicznych, po ich zakończeniu została ponownie zatrudniona w ww. wydziale;
- M. S. odbywała w Starostwie staż, następnie pracowała na podstawie umowy zlecenia w okresie trzech lat poprzedzających wolontariat, wykonując zadania w Punkcie Informacji Turystycznej, gdzie po zakończeniu wolontariatu została zatrudniona na podstawie umowy zlecenia;
- B. N. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas określony, wcześniej pracowała jako wolontariusz na tym samym stanowisku;
- M. J. wykonywała prace interwencyjne w Wydziale Budownictwa i Architektury, w okresie dwóch lat poprzedzających pracę w ramach wolontariatu, potem została zatrudniona w tym wydziale w ramach prac interwencyjnych a następnie w ramach umowy zlecenia.

(dowód: akta kontroli str.107-112, 784-829)

Jak wyjaśnił Starosta, osoby odbywające wolontariat były to osoby, które wykazały się szczególnym zaangażowaniem i sumiennością w pracy. Uzupełniały one luki w zatrudnieniu przez krótki okres czasu. Ważny dla nich był również fakt, iż w urzędzie zawsze się czegoś można nauczyć, poznać nowe przepisy, podnieść swoje kwalifikacje praktyczne i co najważniejsze mieć nadzieję, że zwolni się jakieś miejsce pracy. W trakcie wolontariatu osoby te rozwijały swoje umiejętności, poszerzały wiedzę, uzyskiwały nowe doświadczenia dzięki czemu stawały się bardziej kompetentnymi pracownikami, którzy będą mogli być zatrudnieni w ramach innej formy. Nadmienić należy, że dużo młodych osób zainteresowanych jest wolontariatem w Starostwie, jednakże staramy się jak najmniej korzystać z tej formy pracy, gdyż osoba taka wymaga specjalnej opieki i najczęściej oczekuje zatrudnienia, co jest trudne do realizacji. Potwierdzeniem przedstawionej wyżej opinii, dotyczącej funkcjonowania wolontariatu realizowanego w Starostwie, mogą być wyjaśnienia jednej z wolontariuszek: (...) nauczyłam się nowych przepisów. Wysłałam z domu, pomagałam w pracy, którą wcześniej wykonywałam, nie musiałam się jej uczyć, byłam odciążeniem dla innych pracowników.(...) Nie mogłam wykonywać bardziej odpowiedzialnych prac. Nie pracowałam codziennie, uzgodniłam zakres obowiązków, który

³² Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm., dalej: ustawa o wolontariacie.

³³ Poszczególne porozumienia dotyczyły realizacji zadań w: Wydziale Budownictwa i Architektury (od czerwca do września 2013 r.), Wydziale Finansowo-Budżetowym (od grudnia do maja 2014 r.), Wydziale Transportu i Dróg Publicznych (od stycznia do czerwca 2013 r.) oraz w Centrum Informacji Turystycznej przy Muzeum (od stycznia do czerwca 2014 r.).

pozwalal mi na zajęcie się sprawami rodzinnymi (...), doceniono moje zaangażowanie i po zakończeniu tej pracy uzyskałam możliwość zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, a następnie na podstawie umowy zlecenia.

(dowód: akta kontroli str. 783, 763)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W Starostwie stworzono warunki do skutecznego zdobywania, przez osoby niepracujące, doświadczenia zawodowego i podwyższania kwalifikacji zawodowych w ramach wolontariatu.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁴, wnosi o:

1. Podjęcie działań zapewniających:
 - sporządzanie kompletnych „Wniosków o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu dla osób bezrobotnych”, zawierających informacje wymagane § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych;
 - udzielanie stażystom dni wolnych zgodnie z art. 53 ust. 7a ustawy o promocji zatrudnienia;
 - rzetelne sporządzanie opinii o przebiegu stażu, o której mowa w art. 53 ust. 5 ww. ustawy;
 - zawieranie umów w sprawie organizacji praktyk zawodowych zgodnie z § 7 ust. 3 i ust. 4 oraz § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu;
 - realizację praktyk zgodną z programem praktyk;
 - wypłacanie opiekunom praktyk zawodowych dodatku szkoleniowego przewidzianego § 12 ust. 2 rozporządzenia o praktycznej nauce zawodu w sytuacji niewykorzystania przez Starostwo możliwości zwolnienia opiekunów (nawet częściowo) od świadczenia pracy wynikającej z umowy o pracę, zgodnie § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia.
2. Ustalanie programów stażu dla bezrobotnych, z uwzględnieniem predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych, poziomu wykształcenia oraz dotychczasowych kwalifikacji zawodowych bezrobotnego, zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia.
3. Zapewnienie studentom i uczniom odbywającym praktyki w Starostwie przeprowadzenia instruktażu ogólnego i stanowiskowego, zgodnie z § 10 ust. 1 i 2 oraz § 11 ust. 1 pkt 3 i ust. 5 rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.
4. Przydzielanie odzieży i środków ochrony osobistej osobom bezrobotnym odbywającym staż, na zasadach przewidzianych dla pracowników Starostwa, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych.
5. Podjęcie działań zapewniających spełnienie wymogu, iż opiekun bezrobotnego, odbywającego staż może jednocześnie sprawować opiekę nad nie więcej niż trzema bezrobotnymi, stosownie do § 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych.

³⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie realizacji wniosków i wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia 30 czerwca 2015 r.

Kontroler
Violetta Nowak
Specjalista kp.

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Kielcach
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis